

Základní škola a Mateřská škola Ostrov

Ostrov 76, 561 22 Ostrov

- **OPVK 1.4. Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách**
- **Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT**
- **Sada č. 1 – Ptactvo - Český jazyk, 2. ročník**
- **VY_32_INOVACE_07_ČJ**

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Kos černý

Kos černý je středně velký pták z čeledi drozdovitých.

Žije v celé Evropě a v jižní Asii, Austrálii a na Novém Zélandě. Díky své přizpůsobivosti se adaptoval na život v blízkosti člověka a úspěšně žije a hnízdí i v těsném sousedství lidských sídel. Samci jsou nepřehlédnutelní svým charakteristickým černým peřím a žlutým zobákem, upozorňují na sebe také melodickým zpěvem.

Popis

Délka těla je 23 - 29 cm. Dospělý samec je matně černý s oranžově žlutým zobákem a žlutým kroužkem okolo očí. Samice je hnědavá s bělavějším hrdlem a nezřetelně skvrnitou hrudí, zobák i nohy jsou černé. Jsou podobná samici. Mláďata jsou světlejší a mohou mít hnědě tečkovanou hrud' a světlé podélné proužky na zádech. Samice ani mláďata nemají oční kroužek. Mladí, roční samci nemají ještě vybarvený zobák, který zůstává černavý.

Někdy se objevují i jedinci s větším či menším podílem bílého peří. Vzácnější, ale ne neznámí, jsou pak úplně bílí ptáci s červenýma očima.

Rozšíření a stanoviště

Původní areál kosa černého zahrnoval celou Evropu, severní Afriku a jižní Asii, během 19. století byl introdukován i do Austrálie a na Nový Zéland, kde se rychle rozšířil a na některých místech je považován za škůdce, který konkuruje místním druhům ptáků.

Kos černý je pták, který před svým přistěhováním se do blízkosti člověka žil a hnízdil hlavně v přízemním patru lesa. Ve městech a vesnicích vyhledává zahrady, sady, vinice, parky nebo hřbitovy, obecně je kos velmi přizpůsobivý a je schopen žít a úspěšně vyvádět mláďata všude, kde nachází alespoň nějakou potravu a úkryt.

Biologie

Po celé Evropě je populace kosa černého rozdělena na dvě oddělené subpopulace, které se liší způsobem života ve vztahu k člověku. Původní, **lesní populace**, stále žije

skrytým způsobem života v jehličnatých i listnatých lesích, **populace městská**, urbánní, se přizpůsobila životu v intravilánech obcí a v současnosti početně převyšuje lesní kosa. Městští kosové jsou právě ti, se kterými člověk běžně přichází do kontaktu.

Hnízdění

V České republice hnízdí kos černý v dubnu až červenci dvakrát až třikrát ročně, městští kosi pak hnízdí v průměru o 10 dnů dříve než lesní. Je hluboká, polokulovitá miska vybudovaná ze suchých stébel a kořínků. Hnízdo spleené hlinou, lesní kosi je umísťují do vidlic stromů a keřů, městští kosi hnízdí i na budovách (balkóny, verandy). Hnízdo nikdy nebývá umístěno vysoko nad zemí.

Hnízdní revír je obsazen jediným párem, který na svém území nestrpí žádného jiného kosa. Samice snáší 4 - 6 modrozelených vajec s rezavými skvrnami na kterých sedí sama po dobu 13 - 14 dnů, o mláďata se starají oba rodiče po dobu 12 - 15 dnů na hnízdě a po vylétnutí je ještě asi dva týdny přikrmují. Kos černý se dožívá až 20 let.

Zpěv

Vábení je „dukdukduk“ nebo „srííí“, varování pak rámusivé „tikstikstikstiks“. Samec kosa začíná zpívat na začátku jara, obvykle za ranního a večerního soumraku, a to z vyvýšených míst. Zpěv je hlasitý, flétnový a melodický, kos navíc ovládá více melodií a harmonií než slavík. Zajímavé na zpěvu je, že se skládá z jednotlivých skladeb, které kos po dohrání celého svého repertoáru neustále opakuje dokola. Složitost a počet skladeb vzrůstá se stářím a zkušenostmi zpěváka.

Kontrolní otázky k textu:

1. Kos černý pochází z čeledi .....

2. Kos je charakteristický svým.....

.....

3. Kos žije v .....

.....

4. Hnízdo si staví z .....

.....

5. Kos se dožívá až .....let.

6. Samice snáší (uved' přibližný počet) .....vajec.

7. Rodiče zahřívají svá vejce přibližně.....dnů.

8. Zpěv kosa je.....

Základní škola a Mateřská škola Ostrov

Ostrov 76, 561 22 Ostrov

Použité zdroje:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Kos_%C4%8Dern%C3%BD

- Kos

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ